

Mivel indokolja a légszeszgyár az áremelést a szegedi törvényszékhez beadott keresetében.

(*Saját tudósítónktól.*) Ismeretes már a *Délmagyarország* közléséből, hogy a 'Központi Gáz és Villamossági r. t. a légszesz- és villamosáram egységárainak felemelése iránt keresetet adott be a város ellen a szegedi törvényszékhez. A régiekkel együtt közöltük azokat az új árakat is, amelyek megállapítását a vállalat a bíróságtól kéri és amelyek átlagban 20—30 százalékkal magasabbak a szerződésben biztosított egységáraknál. A közönség teljes tájékoztatására az alábbiakban a légszeszgyári kereset indokolását közöljük:

A világítási szerződés adataiból kitűnik, hogy a szerződés kötésénél csakis a normális viszonyok és előfeltételek szolgáltak alapul, melyek egyrészt a szerződés kötésekor adva voltak, másrészt rendes kereskedői gondossággal és rendes kereskedői kockázattal a jövőre nézve számításba vehetők voltak. Különösen nem gondolhat-tak a szerződő felek egyáltalán azon lehetőségekre, melyek a jelen, már közel három éve dúló háborúval bekövetkeztek s azért míg a vállalkozóval szemben igyekeztek biztosítani a városnak azt a jogot, hogy ha a technika fejlődésével vagy az anyag és eszközök árának leszállításával a szolgáltatás olcsóbb lesz, az árak leszállítását követelhesse; addig arról nem történt gondoskodás a szerződésben kifejezetten, hogy ha a vállalkozásra nézve lesz terhéssé vagy lehetetlen a szolgáltatás, akkor a vállalkozó a szolgáltatás árát felemelhesse.

Ugyancsak a szerződésből kitűnik azonban, hogy noha minden mulasztásért súlyos bírságnak vagyunk alávetve, sőt az üzem abbahagyása az egész üzem elvesztésével jár, mégis kivette a vis major esetét, ez által kimondván, hogy vis major esetén jogosítva vagyunk minden hátrány nélkül az üzemet s illetve a légszusz- és villamosáram-szolgáltatást beszüntetni.

A közel három esztendő óta dúló háborús állapot — megsemmisítvén kötelezettségeink vállalásakor alapul szolgált normális előfeltételeket — azon kivételes helyzetet teremtette részünkre, melyben már a háború kitörését követő időben is jogszerűleg hivatkozhattunk volna a vis majorra és mentesíthettük volna magunkat kötelezettségeink teljesítése alól.

Ugyanis üzemünk viteléhez szükséges anyagok rekvirálása és ennél fogva az anyagok beszerezhetésének ' szinte elháríthatlan akadálya, a szükséges ipari és nyerstermé- nyek csökkenése, a külföldi piacok elzárása, a munkabérek horribilis emelkedése már majdnem lehetetlen helyzetet teremtett.

Miután azonban mi szegedi telepünk szénszükségletét régi megbízható cégekkel biztosított kötésekkel hosszú időre biztosítottuk, amíg ezen kötéseknek a bányák eleget tudtak tenni, ha magasabb árakon is, mi is teljesítettük fennakadás nélkül szerződéses kötelezettségünket a régi árakon.

Midőn azonban 1916 év második felében az egész monarchiában beállott a szénlerizis és mi a szén már csak három-, sőt négyszeres áron tudtuk beszerezni, kérésrel

fordultunk Szeged városához, az általunk szolgáltatni kötelezett légszusz és villamos-áram egységárának mérsékelt felemelése tárgyában. Ezen méltányos kérésünkkel elutasítatván, a m. kir. Belügyminiszteriumhoz fordultunk az iránt, hogy a háboru eseteire alkotott kivételes törvényekben nyert felhatalmazás alapján rendelje el az egységárak felemelését közérdekből.

A belügyminiszterium azonban azon meggyőződésben, hogy a város hatóságai mint erkölcsi testület látva azt, hogy társaságunk súlyos kötelezettségének minden ereje megfeszítésével a háború folyama alatt a legteljesebb mértékben tett eleget, nem fog elzárkózni az elől, hogy önként megegyezzen velünk, kérvényünket a városnak tárgyalás végett leadta.

Szeged város ekkor is a szerződés rideg betűire való hivatkozással és abban bízva, hogy kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésünkre, elutasította jogos kérésünket és elzárkózott a békés megegyezés elől.

Mig azonban az 1916 év üzleti eredményét a régi kötések folytán kapott jobb minőségű és normálisabb áru szerek használatára, dacára az év második felében hirtelen felszökött üzemköltségeknek, türhetővé tette és így szegedi telepünkbe fektetett 6000.000 korona tőkénk 5%-os kamatozását lehetségessé tette: addig az 1917 év már az ellensúlyozhatatlan nélküli horribilis árak és rosszabb minőségű nyersanyagok miatt úgy indult meg, hogy a légszusz és és villamosáram egységárainak változatlanul hagyása esetén, elviselhetetlen tökevesztéseknek s így anyagi romlásoknak nézünk elébe.

Ugyanis csak tisztán a légszesz és villamosáram előállításához szükséges üzem-költségeket véve figyelembe, nem számítva az igazgatási, fenntartási, építési és investíciós költségeket, melyek szintén emelkedtek, a következő helyzet állott elő:

I. A légszeszgyártásnál. 1. A légszeszgyártás főkellékének, a szénnek az 1914 évben átlagos ára métermázsanként 3.52 K volt, 1915 évben 3.64 K, 1916 évben 3.78 K; 1917 év január havában az átlagos ár, mivel még volt régi készletünk is, 7.02 K-ra emelkedett, most pedig az átlagos ár már 8 K, ami átlag 120%-os emelkedésnek felel meg.

2. a fuvardíj a vasúttakon — nem számítva a távolság növekedését, ahonnan a szénét most szállítjuk — 30%-kal emelkedett.

3. békeben és a háború elején, míg a régi készletünk tartott és később is, míg a bányák régi kötéseinket, habár magasabb árakon, effektuálták, 100 kgr. szénből átlag 30.2—29.4 köbméter légszeszt tudunk előállítani, míg most a drágábban kapható szénből 100 kgr.-ként 25.4 köbméter légszeszt tudunk nyerni, ami szintén 25% veszteség;

4. a mostani szén silányabb minősége folytán legfőbb mellékterményünk, a pirszén (koksz) szintén sokkal kevesebb, ugyanis, míg békében 100 kgr. szénből 75 kgr. pirszenet tudtunk nyerni, addig most csupán 55—60 kgr. az eredmény;

5. a mostani szénből csak nagyon poros és köves kokszot kapván, az azelőtt eladható 70 kgr. koksz helyett legfeljebb 25—30 kgr. adható most el;

6. a retorta kemencék aláíütéséhez a jelenlegi kokszt kisebb hőértéke mellett az eddigi 14,9 kgr. helyett 17 kgr. kokszt kell.

II. A villamos áram előállításánál: 1. míg békében a szükséges magyar szén ára métermázsánsként 2.72 K volt átlag, addig most leginkább csak Ruhr-vidéki szenet tudunk kapni 10—12 K-ás áron;

2. a gép- és hengerolaj ára már az 1916 évhez képest is 70 K-ról 640 K-ra emelkedett.

Ezen kívül a munkabérek tekintettel a katonai felügyeletre hatósági intézkedés folytán 30—35%-kal felemeltettek az 1916 évhez képest. Ezzel szemben csupán a koksza ára emelkedett 4.50 K-ról 6.50 K-ra, azonban a mennyiség apadásánál fogva ezen áremelkedés jövedelemszaporulatot nem jelent.

Ilyen helyzetben, mivel láttuk, hogy békés úton a várossal megegyezni nem tudunk, a hadi érdek és a katonai felügyelet miatt üzemünket meg nem szüntethetvén, bejelentettük Szeged város tanácsának és közöltük a fogyasztó közönséggel, hogy a légszusz és villamosáram egységeit a vis majorra való hivatkozással felemeljük. Ezen bejelentésünkre Szeged város tanácsa válaszolt, amelyben a bejelentést nem veszi tudomásul, az egységárfelemeléstől eltilt, a vis major esetének fennforgását nem ismeri el. Arra az esetre, ha üzemünket szüntettük, a légszusz és villamosáram kiszolgáltatását megtagadjuk, az egész telep és üzem birtokbavételével fenyeget.

Mi ugyan adataink helyességének és annak megállapítása végett, hogy a régi egységarak fentartása jelentékeny veszteséggel jár és így idővel anyagi tönkretételünket eredményezi és hogy még a felemelő egységarak életbeléptetése esetén is a múlt évihez képest 80% jövedelemkeveslet mutatkozik üzemünknel, úgy hogy befektetésünk alig 1% kamatot hoz; készséggel rendelkezésére bocsátottuk a város kiküldött szakértőinek üzleti könyveinket, számláinkat és összes üzleteredmény - kimutatásainkat. A szakértők meg is győződtek előadásaink valódiságáról, a város hatósága mindazonáltal ragaszkodott elutasító álláspontjához és ahhoz, hogy jogainkat per útján érvényesítsük.

Repülő tevékenység az olasz haretéren.

BUDAPEST, április 21. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) A harci tevékenység tegnap sem haladta meg a rendes mértéket, csak a tengeremelléki arcvonalon. Az ellenség tekintélyes légi haderőt alkalmazott állásaink és a mögöttes terep felderítése céljából. Az ellenséges repülők arcvonalunk mögött több helysége bombázva lettek. Haghuinál, Arsierotól északnyugatra rövid tüzéségi előkészítés után a 14-ik gyalogezred osztagai behatoltak az ellenség állásaiba és egy tiszttel és 30 főnyi légénységgel mint hadifoglyokkal tértek vissza.

HÖFER altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Eggenberger-féle műkereskedés kiállítása Budapestről

Kárász-utca. Kiss bérpalotájában.

**Eredeti képek, festmények
a legkiválóbb művészekről.**

**Kedvező árak és feltételek
részletfizetésre is.**

Szabad bemenet.
Alapított 1768-ban.